

Πρεσβεία της Ελλάδας στην Τιφλίδα
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ 2019

*Συντάκτρια: Δέσποινα Δαουτάκου
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄*

-Τιφλίδα, Νοέμβριος, 2019-

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	4
A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά	4
A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς.....	5
B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	8
B.1 Θεσμικό πλαίσιο.....	8
B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών.....	8
B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας	9
B.1.3 Τραπεζικό σύστημα- πιστώσεις προς επιχειρήσεις	10
B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας	11
B.1.5 Εργασιακό καθεστώς	11
B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας.....	12
B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα.....	13
Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ	13
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας	14
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων.....	14
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων	14
Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι	15
Γ.5 Ειδικές Οικονομικές ζώνες	16
Γ.6. Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone).....	16
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	17
Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων	17
Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime)	19
Δ.2 Ιδιωτικοποιήσεις	19
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας	20
Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ.....	21
ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	22

ΣΤ.1 Κλάδος τροφίμων	23
ΣΤ.2 Κλάδος ιατροφαρμακευτικών	23
ΣΤ.3 Κατασκευαστικός κλάδος/ ΑΠΕ-Ενεργειακή αποδοτικότητα	23
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ.....	24

A. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

A.1 Γενικά Χαρακτηριστικά

Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική δημοκρατία
Πληθυσμός (2018)	3,72εκ.
Πρωτεύουσα Τιφλίδα- πληθυσμός πόλης	1,17εκ.
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (δολ. ΗΠΑ) 2018	4.346
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με όρους αγοραστικής δύναμης PPP (δολ. ΗΠΑ) 2018	11.600
Ημερομηνία έναρξης & λήξης οικονομικού έτους	1η Ιανουαρίου- 31η Δεκεμβρίου

Πηγή: Γεωργιανή στατιστική υπηρεσία

Η Γεωργία γεωγραφικά βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ Δυτικής Ασίας και Ανατολικής Ευρώπης βρέχεται από τον Εύξεινο Πόντο και γειτνιάζει στα βόρεια με τη Ρωσία, στο νότο με την Τουρκία και την Αρμενία, και νοτιοανατολικά με το Αζερμπαϊτζάν.

Διαθέτει ακτογραμμή 310 χλμ. στον Εύξεινο Πόντο, με σημαντικότερους λιμένες το Βατούμι και το Πότι.

Η οικονομία της Γεωργίας είναι μικρή με κατά κεφαλήν ΑΕΠ περίπου 11.600 δολ. (σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης/ purchasing power parity) και συνολικό πληθυσμό περίπου 3,7 εκ. Εκ των 3,72 εκ. πληθυσμού στη χώρα, 2,18 εκ. διαβιεί σε αστικές περιοχές και 1,54 εκ. στην ύπαιθρο.

Πρωτεύουσα της Γεωργίας είναι η Τιφλίδα. Άλλες σημαντικές πόλεις είναι: Κουταΐσι (138 χιλ. κάτοικοι), Βατούμι (166 χιλ. κάτοικοι), Ρουστάβι (128 χιλ. κάτοικοι), Πότι (41 χιλ. κάτοικοι).

A.2 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

	2016	2017	2018
Μεταβολή ΑΕΠ	2,80%	4,80%	4,70%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ με όρους αγοραστικής δύναμης PPP (δολ. ΗΠΑ)	9.978	10.663	11.429
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (USD)	3.857	4.047	4.346
Ανεργία	14%	13,90%	12,70%
Πληθωρισμός στα τέλη περιόδου %	1,8	6,7	1,50%
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	3,00%	2.9%	2.5%
Χρέος δημοσίου τομέα (% ΑΕΠ)	42.4%	42.4%	42.2%
Ακαθάριστο εξωτερικό χρέος / % ΑΕΠ	110,4	114,4	109,5
Συναλλαγματικά αποθέματα (δισεκ. USD)	2,8	3	3,3
Έλλειμμα Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών % ΑΕΠ	13.1	8.7	7.3

Πηγή: Geostat, ΔΝΤ

Σύμφωνα με στοιχεία της Geostat, ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2018 ανήλθε σε 4,7% έναντι 4,8% το προηγούμενο έτος, ενώ το ποσοστό μεταβολής του αποπληθωρισμένου ΑΕΠ ανήλθε σε 3,6% έναντι 6,1% το 2017. Το ονομαστικό ΑΕΠ ανήλθε σε 41,07δισεκ. λάρι Γεωργίας (GEL) το 2018, αυξημένο 8,5% έναντι του προηγούμενου έτους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό στην διάρθρωση του ΑΕΠ το 2018 (στοιχεία Geostat) κατείχαν οι κάτωθι δραστηριότητες: εμπόριο (17,0%), βιομηχανία (17,0%), υπηρεσίες μεταφορών και επικοινωνιών (10,2%), κατασκευές (9,3%), δημόσια διοίκηση (8,2%) και γεωργία-δασοκομία και αλιεία (7,7%).

Δυναμικότεροι κλάδοι της οικονομίας το 2018 από πλευράς πραγματικής αύξησης της προστιθέμενης αξίας, ήταν οι τομείς: χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης (+13,5%), άλλων κοινοτικών, κοινωνικών και προσωπικών υπηρεσιών (12,1%), ξενοδοχείων και εστίασης (9,7%), μεταφορών (9,4%), εξορυκτικού τομέα (7,6%), υπηρεσιών υγείας και

κοινωνικής εργασίας (6,2%), χονδρικού και λιανικού εμπορίου- επισκευής μηχανοκίνητων οχημάτων (5,9%) και επικοινωνιών (5,8%).

Μείωση πραγματικής προστιθέμενης αξίας 3,1% καταγράφηκε στον τομέα των κατασκευών.

Ο αγροτικός τομέας συνιστά περίπου 40% της συνολικής απασχόλησης. Η γεωργία συμβάλλει στις εξαγωγές, με φουντούκια, οίνους και μεταλλικά νερά.

Ο τομέας του τουρισμού γνωρίζει ανάπτυξη στην Γεωργία. Το 2018 επισκέφτηκαν τη Γεωργία συνολικά 8,3 εκ. επισκέπτες εκ των οποίων 4,7 εκ. τουρίστες¹ (έναντι 3,87 εκ. το 2017). Αποτέλεσμα ήταν το 2018 τα έσοδα από τον εισερχόμενο τουρισμό να καταγράψουν αύξηση 21% σε ετήσια βάση.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία Geostat, καταγράφεται υψηλότερη από τα προβλεπόμενα οικονομική δραστηριότητα, με ρυθμό αύξησης πραγματικού ΑΕΠ 5% την περίοδο Ιαν.-Σεπτ.2019.

Το α' εξάμηνο του 2019, η ισχυρή αύξηση των εξαγωγών (+ 11,5% συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο περασμένου έτους), και η πτώση των εισαγωγών πετρελαίου και των εισαγωγών αγαθών που σχετίζονται με τις άμεσες ξένες επενδύσεις, σε συνδυασμό με την αύξηση στις εισροές εμβασμάτων (+ 8%) και τουρισμού (+ 7%), συνέβαλαν σε μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε 6,2% του ΑΕΠ το α' εξάμηνο του 2019.

Όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις στη Γεωργία, σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία της Geostat, την περίοδο Ιαν.-Ιουνίου 2019 η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στη Γεωργία ανήλθε σε 473 εκ. δολ. μειωμένη κατά 35% συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2018.

Ο υψηλότερος πληθωρισμός τον Αύγουστο 2019 (4,9% σε ετήσια βάση) αντικατοπτρίζει την αύξηση του φόρου κατανάλωσης, τις υψηλότερες τιμές των τροφίμων και την διολίσθηση της ισοτιμίας του Γεωργιανού νομίσματος λάρι (GEL) έναντι του δολ. και του ευρώ.

Η ισοτιμία του Λάρι (GEL) έναντι του δολ. κατέγραψε σημαντική μείωση από τον Ιούλιο έως τον Οκτώβριο ανερχόμενη σε επίπεδα περίπου 1\$=3 λάρι. Η άνοδος του πληθωρισμού ένεκα της πτώσης της αξίας του λάρι, οδήγησε την Κεντρική Τράπεζα Γεωργίας σε παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος, αυστηροποίηση πολιτικής και μείωση της υποχρέωσης τήρησης ελάχιστων αποθεματικών σε καταθέσεις ξένου συναλλάγματος.

Η διολίσθηση του Λάρι προκάλεσε αύξηση του πληθωρισμού στο 6,9% το μήνα Οκτώβριο.

Οι εξελίξεις στο περιφερειακό και το διεθνές και περιφερειακό οικονομικό/εμπορικό περιβάλλον επιδρούν στις μακροοικονομικές προοπτικές της Γεωργίας. Το ΔΝΤ προβλέπει αύξηση ΑΕΠ για το 2019 στο 4,6%, και επίπεδο πληθωρισμού 5,4% στα τέλη του 2019. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά περίπου 2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ ανερχόμενο σε 6% του ΑΕΠ το 2019.

¹ κριτήριο η διαμονή με 3-4 διανυκτερεύσεις

Οικονομικοί αναλυτές εκτιμούν ότι η Γεωργία θα επιτύχει ρυθμό ανάπτυξης 4,7% το 2020 με παράγοντες ανάπτυξης την ζήτηση εξαγωγών και τις εγχώριες επενδύσεις.

Προβλέψεις ΔΝΤ για πορεία μακροοικονομικών δεικτών Γεωργίας 2019-2020

	2018	2019	2020
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	4,7	4,6	4,8
Πληθωρισμός (ετήσιος μ.ο.)	2,6	4,2	3,8
Ισοζυγίο Τρεχουσών Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-7,7	-5,9	-5,8

Πηγή: World Economic Outlook, IMF, 2019

Το χρηματοδοτικό πλαίσιο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2020 προβλέπει έλλειμμα 2,7% επί του ΑΕΠ και τρέχουσες δαπάνες στο 23% του ΑΕΠ.

Η Γεωργία κατατάχθηκε 7η στην κατάταξη της Παγκόσμιας Τράπεζας "Doing Business 2020" που μετρά τους δείκτες επιχειρηματικού περιβάλλοντος μεταξύ 190 χωρών. Συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, η κατάταξη της Γεωργίας υποχώρησε μία θέση.

Ειδικότερα με βάση την Έκθεση, η Γεωργία είχε συνολική επίδοση 83,7 βελτιωμένη κατά 0,2 μονάδες συγκριτικά με το προηγούμενο έτος με την καλύτερη επίδοση να σημειώνεται στον δείκτη έναρξης επιχείρησης. Σε επιμέρους βασικούς δείκτες Γεωργία έλαβε 21η θέση όσον αφορά τη διαδικασία οικοδομικών αδειών, 15η στην πρόσβαση σε πιστώσεις, 64η στην επίλυση πτωχεύσεων, 5η στην καταχώριση ακινήτων, 45η στο διασυνοριακό εμπόριο και 12η στην επιβολή συμβάσεων.

Η κατάταξη της Γεωργίας με βάση το Δείκτη Παγκόσμιας Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index 2019) υποχώρησε στην 74η θέση έναντι 66ης θέσης το 2018.

B. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

B.1 Θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη γεωργιανή νομοθεσία, επενδυτής θεωρείται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ο διεθνής οργανισμός που επενδύει στη Γεωργία.

Ο Νόμος περί προώθησης και εγγυήσεων της επενδυτικής δραστηριότητας προστατεύει τους αλλοδαπούς επενδυτές για μια περίοδο δέκα ετών από μεταγενέστερη νομοθεσία η οποία μπορεί να μεταβάλει τους όρους των επενδύσεών τους.

Ως επενδύσεις θεωρούνται όλα τα είδη περιουσιακών στοιχείων και πνευματικών δικαιωμάτων που επενδύονται για την απόκτηση κερδών από επενδυτική δραστηριότητα που πραγματοποιείται στο έδαφος της Γεωργίας.

Οι αξίες αυτές ή δικαιώματα μπορεί να είναι:

- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
- κινητή και ακίνητη περιουσία
- δικαιώματα μίσθωσης γης και χρήση φυσικών πόρων (συμπεριλαμβανομένης της παραχώρησης), διπλώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες, τεχνογνωσία.
- άλλα περιουσιακά στοιχεία ή πνευματικά δικαιώματα που καθορίζονται από το νόμο.

B.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Οι μη κάτοικοι Γεωργίας δύνανται να καταχωρίσουν τις δραστηριότητές τους ως γεωργιανά νομικά πρόσωπα ή ως υποκαταστήματα ή αντιπροσωπείες αλλοδαπών εταιριών.

Η επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία διέπεται από το νόμο περί επιχειρηματιών (1994). Ο νόμος αυτός ρυθμίζει τις οργανωτικές και νομικές μορφές των συμμετεχόντων σε επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι νομικές μορφές επιχειρήσεων είναι:

A. Ατομική επιχείρηση (Individual Entrepreneur)

Πρόκειται για επιχείρηση που ανήκει σε ένα φυσικό πρόσωπο. Αυτή είναι η απλούστερη και λιγότερο δαπανηρή μορφή επιχειρηματικής δραστηριότητας και απαντάται περισσότερο στον αγροτικό τομέα.

Για την εγγραφή της ατομικής επιχείρησης, απαιτούνται:

- Αίτηση
- Ταυτότητα
- Απόδειξη πληρωμής τέλους για την υπηρεσία εγγραφής.

Τα ίδια έγγραφα απαιτούνται και από τους αλλοδαπούς πολίτες που επιλέγουν να εγγραφούν ως ατομική επιχείρηση.

B. Ομόρρυθμη Εταιρεία (Joint Liability company)

Γ. Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Limited partnership)

Δ. Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Limited Liability Company)

Ε. Ανώνυμη Εταιρεία (Joint Stock Company)

ΣΤ. Συνεταιρισμός (Cooperative)

Ζ. Υποκατάστημα (Branch)

Ένα υποκατάστημα βρίσκεται και λειτουργεί πέρα από τον τόπο εγγραφής (έδρα) της ιδρυτικής του εταιρείας. Δεν έχει καθεστώς χωριστής νομικής προσωπικότητας. Το υποκατάστημα ενεργεί σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναθέτει η ιδρυτική εταιρεία. Η ίδρυση υποκαταστήματος δεν απαιτεί κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Υποκατάστημα αλλοδαπής εταιρείας πρέπει να είναι εγγεγραμμένο στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου (National Agency of Public Registry). Η εγγραφή απαιτεί αίτηση της αλλοδαπής εταιρείας και συμβολαιογραφική πράξη με την απόφαση της εταιρείας να διορίσει διευθυντή του νέου υποκαταστήματος.

Η. Αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς)

Η Αντιπροσωπεία (Representation) ή μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς (Permanent Establishment for Tax Purposes) είναι παρόμοια με το υποκατάστημα δεδομένου ότι βρίσκεται και λειτουργεί εκτός της δικαιοδοσίας της ιδρυτικής εταιρείας και δεν έχει την ιδιότητα νομικού προσώπου. Όπως το υποκατάστημα, ενεργεί σύμφωνα με τις εξουσίες που της έχει αναθέσει η ιδρυτική εταιρεία. Υπάρχει, ωστόσο, κάποια διαφορά μεταξύ του υποκαταστήματος και της αντιπροσωπείας, καθώς η τελευταία δικαιούται να εκπροσωπεί και να υπερασπίζεται τα συμφέροντα της ιδρυτικής εταιρείας πέρα από την εκτέλεση των λειτουργιών υποκαταστήματος. Μια άλλη διαφορά μεταξύ υποκαταστήματος και αντιπροσωπείας είναι η διαδικασία εγγραφής και το σύνολο των εγγράφων που πρέπει να υποβληθούν στο πλαίσιο αυτό. Το υποκατάστημα εγγράφεται στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Γεωργίας (National Agency of Public Registry). Η αντιπροσωπεία (μόνιμη εγκατάσταση για φορολογικούς σκοπούς) είναι εγγεγραμμένη στην Υπηρεσία Φορολογίας (Revenue Service) του Υπουργείου Οικονομικών της Γεωργίας.

B.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρίας

Για την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας απαιτείται εγγραφή του επιχειρηματία/νομικού προσώπου η οποία διενεργείται από την Εθνική Υπηρεσία Δημοσίου Μητρώου (www.napr.gov.ge, διεύθυνση: # 2 St. Nikoloz / N.Chkeidze, Tbilisi, 0102) του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει τόσο εγγραφή της εταιρείας στο μητρώο εταιρειών, όσο και εγγραφή της για φορολογικούς σκοπούς. Μετά τις τελευταίες τροποποιήσεις της νομοθεσίας, η καταχώρηση των νομικών προσώπων έχει απλουστευθεί, έχουν περιοριστεί τα εμπόδια και έχει καθιερωθεί η αρχή της «υπηρεσίας μιας στάσης». Δεν υπάρχει ελάχιστη απαίτηση για ιδρυτικό κεφάλαιο (charter). Δεν υπάρχει επίσης απαίτηση να υπάρχει εταιρική σφραγίδα, ωστόσο, πολλές επιχειρήσεις επιλέγουν να αποκτήσουν σφραγίδα.

Η εγγραφή επιχειρηματιών/νομικών προσώπων συνεπάγεται την έκδοση αναγνωριστικού αριθμού, καθώς και αποσπάσματος από το μητρώο επιχειρηματιών και νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Τα απαιτούμενα έγγραφα για την εγγραφή εταιρειών αναφέρονται αναλυτικά στο link του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών "Public Service Hall" <http://www.psh.gov.ge/main/menu/2>

B.1.3 Τραπεζικό σύστημα- πιστώσεις προς επιχειρήσεις

Η νομοθεσία που διέπει τις δραστηριότητες των εμπορικών τραπεζών αποτελείται από το Νόμο για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας, το Νόμο περί δραστηριοτήτων των εμπορικών τραπεζών και τους συναφείς εφαρμοστικούς κανονισμούς.

Η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας έχει εισάγει μεταρρυθμίσεις στην εποπτεία των τραπεζών έναντι χρηματοπιστωτικού κινδύνου, ενισχύοντας το πεδίο εποπτείας που διενεργεί με ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια του τραπεζικού συστήματος.

Από τον Δεκέμβριο του 2009, η Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας είναι επίσης υπεύθυνη για την εποπτεία ποικίλων συμμετεχόντων στη χρηματοπιστωτική αγορά, ήτοι εμπορικές τράπεζες, πιστωτικές ενώσεις, μικροχρηματοδοτικούς οργανισμούς, μονάδες εμβασμάτων και γραφεία ανταλλαγής νομισμάτων, καθώς και της αγοράς τίτλων.

Οι γεωργιανές τράπεζες βασίζονται στην κεφαλαιακή συμμετοχή αλλοδαπών μετόχων. Στρατηγικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών και διεθνών/ περιφερειακών χρηματοπιστωτικών οργανισμών (EBRD, IFC κ.α.) είναι παρόντες στο τραπεζικό σύστημα της Γεωργίας.

Αναλυτικοί δείκτες χρηματοοικονομικής δραστηριότητας είναι διαθέσιμοι στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας: <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=109>

Ο πλήρης κατάλογος των τραπεζών που λειτουργούν στη Γεωργία είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα της Εθνικής Τράπεζας της Γεωργίας : <https://www.nbg.gov.ge/index.php?m=403>

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επιχειρήσεων παρέχει γραμμές πίστωσης για την αντιμετώπιση της έλλειψης μακροπρόθεσμων πιστώσεων σε μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στη Γεωργία. Η ΕΤΕπ δίνει προτεραιότητα στην πρόσβαση των μικρών επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση μέσω διασφάλισης επάρκειας ενδιάμεσης χρηματοδότησης (intermediated financing) σε συνεργασία με Γεωργιανά τραπεζικά ιδρύματα.

Τα δάνεια της ΕΤΕπ για μικρές επιχειρήσεις και εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης αφορούν ευρύ φάσμα τομέων και επί του παρόντος διατίθενται μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων: Bank of Georgia, ProCredit Bank Georgia, Credo Bank και TBC Bank. Κατά την περίοδο 2007-2019, τα δάνεια της ΕΤΕπ προς τις τοπικές τράπεζες διοχετεύθηκαν στην παροχή πιστώσεων για περίπου 1.300 επιχειρηματικά σχέδια επιλέξιμων επιχειρήσεων.

Η ΕΤΕπ θα αυξήσει επίσης τα προϊόντα επιμερισμού επενδυτικού ρίσκου και δραστηριότητες "capacity building", κυρίως μέσω των δύο νέων προγραμμάτων της στη Γεωργία:

- DCFTA Initiative East/ Η πρωτοβουλία αυτή ενισχύει την ανταγωνιστική ικανότητα του ιδιωτικού τομέα στην εγχώρια και τις διεθνείς αγορές και την προσαρμογή του

στα πρότυπα που θέτει η Εμβαθυμένη και Ολοκληρωμένη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου (Deep and Comprehensive Free Trade Agreement – DCFTA) ΕΕ-Γεωργίας.

- *InnovFin – EU Finance for Innovators/* Το InnovFin αποτελείται από χρηματοδοτικά εργαλεία και συμβουλευτικές υπηρεσίες καλύπτοντας ολόκληρη την αλυσίδα αξίας της έρευνας και καινοτομίας για στήριξη επενδύσεων μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων στη Γεωργία.

Αναλυτική πληροφόρηση για τα χρηματοδοτικά εργαλεία ΕΙΒ στη Γεωργία στον ιστότοπο:
<https://www.eib.org/en/publications/the-european-investment-bank-in-georgia>

B.1.4 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας διασφαλίζονται και προστατεύονται από το Σύνταγμα. Ειδικό κεφάλαιο του Αστικού Κώδικα διέπει τα δικαιώματα ιδιοκτησίας και προβλέπει διάφορες μορφές ιδιοκτησίας, απόκτησης, αξιοποίησης και ελέγχου της περιουσίας.

Η μεταβίβαση ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα. Το ακίνητο περιλαμβάνει το οικόπεδο μαζί με τα κτίρια που βρίσκονται εντός αυτού. Για αγορά ακίνητης περιουσίας είναι απαραίτητη η καταχώριση του συμβολαίου πώλησης σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ο Εθνικός Οργανισμός Δημοσίου Μητρώου της Γεωργίας είναι αρμόδια υπηρεσία για την καταχώριση ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων επί ακίνητης περιουσίας.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο προβλέπει περιορισμούς για μη κατοίκους Γεωργίας όσον αφορά την απόκτηση αγροτικής γης. Τον Ιούλιο 2019 τέθηκε σε ισχύ Οργανικός Νόμος "περί ιδιοκτησίας αγροτικής γης", ο οποίος προβλέπει τις περιπτώσεις καθώς και τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται μεταβίβαση ιδιοκτησίας επί αγροτικής γης σε αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου στα οποία ο πλειοψηφικός μέτοχος είναι αλλοδαπό φυσικό πρόσωπο ή/και νομικό πρόσωπο εγγεγραμμένο στο εξωτερικό.

B.1.5 Εργασιακό καθεστώς

Η μισθοδοσία και το επίπεδο του μισθού καθορίζεται με βάση τη σύμβαση εργασίας. Ο μέσος μηνιαίος μισθός σύμφωνα με στοιχεία της Γεωργιανής Στατιστικής Υπηρεσίας ανήλθε σε 1.068 λάρι Γεωργίας το 2018 (περίπου 359 δολ.). Αξιοσημείωτες αποκλίσεις υφίστανται στο επίπεδο μέσου μισθού στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, καθώς επίσης και μεταξύ επιμέρους βιομηχανικούς κλάδους. Οι μισθοί εντός της Γεωργίας καταβάλλονται μόνο στο εθνικό νόμισμα (λάρι, GEL). Επί του παρόντος η νομοθεσία δεν καθορίζει επίπεδο κατώτατων μισθών.

Η φορολογία εισοδήματος επί του μισθού ανέρχεται σε 20% του ακαθάριστου μισθού. Η παρακράτηση φόρου πραγματοποιείται από τον εργοδότη.

Από 1/1/2019 το σωρευτικό συνταξιοδοτικό σύστημα (accumulated pension system) είναι υποχρεωτικό για τους νομίμως απασχολούμενους κάτω των 40 ετών, με αυτόματη ηλεκτρονική εγγραφή τους στο νέο σύστημα. Για τους αυτοαπασχολούμενους καθώς και για τους εργαζόμενους άνω των 40 ετών, η εγγραφή στο πρόγραμμα είναι εθελοντική.

Το σύστημα θα λειτουργεί με σύστημα συνεισφοράς "2 + 2 + 2": Κάθε εργαζόμενος, ο εργοδότης και το κράτος θα συνεισφέρουν 2% επί του ακαθάριστου ύψους μισθού του εργαζομένου στον ατομικό λογαριασμό συνταξιοδότησης του εργαζόμενου.

Σημειώνεται ότι με βάση το νόμο, το επίπεδο συνεισφοράς του κράτους διαμορφώνεται σε:
-2% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου είναι μικρότερες από 24.000 λάρι (GEL)
ή
-1% εφόσον οι ετήσιες αποδοχές του εργαζομένου κυμαίνονται από 24.001 έως 60.000 λάρι.

Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους, θα καταθέτουν 4% του εισοδήματός τους και το κράτος θα συμπληρώνει με ποσοστό 2%.

Ο Εργατικός κώδικας ορίζει την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης (16 έτη), τις ώρες εργασίας (40 ανά εβδομάδα) και την ετήσια άδεια (24 ημερολογιακές ημέρες). Άλλα ζητήματα σχετικά με τους μισθούς και το ωράριο εργασίας συμφωνούνται μεταξύ του εργοδότη και του εργαζομένου. Οι τροποποιήσεις του Κώδικα Εργασίας (Ιούλιος 2013), καθορίζουν τους λόγους τερματισμού της σύμβασης εργασίας. Ο Κώδικας καθορίζει επίσης την αμοιβή αποχώρησης του εργαζομένου κατά τη λήξη της εργασιακής σχέσης, συμπεριλαμβανομένης και της προθεσμίας πληρωμής της.

Ο Εργατικός Κώδικας καθορίζει τους βασικούς όρους των συμβάσεων εργασίας συμπεριλαμβανομένων: της ημερομηνίας έναρξης και τη διάρκεια της σχέσης εργασίας, το ωράριο εργασίας, τον τόπο εργασίας, τη θέση και το είδος της εργασίας, το ύψος του μισθού και την καταβολή του, την υπερωριακή απασχόληση και την αμοιβή της, τις άδειες και τις αποδοχές. Ο κώδικας καθορίζει επίσης το ωράριο εργασίας για τους ανήλικους ηλικίας 16 έως 18 ετών, οποίο δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 36 ώρες την εβδομάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες ο Εργατικός Κώδικας όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα:

<https://matsne.gov.ge/en/document/view/1155567?publication=8>

Τον Μάρτιο 2018, ψηφίστηκε ο Νόμος για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

B.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά της Γεωργίας

Για την είσοδο στην γεωργιακή αγορά ελληνικών προϊόντων/υπηρεσιών σε κλάδους ενδιαφέροντος (βλ. κατωτέρω), οι ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις οφείλουν κατ' αρχάς:

- να σταθμίσουν τον υφιστάμενο ανταγωνισμό στην Γεωργιακή αγορά από σημαντικούς προμηθευτές, ήτοι μεταξύ άλλων Τουρκία (δομικά υλικά και κατασκευαστικές υπηρεσίες), Τουρκία, Γερμανία, Ουγγαρία, Γαλλία (φαρμακευτικά), ελαιοκομικά (Ιταλία, Ισπανία).
- να ενοποιήσουν, κατά το δυνατό, την εξαγωγική προσπάθεια μέσω των κλαδικών επιχειρηματικών ενώσεων τους ή συστάδων επιχειρήσεων, προκειμένου να δημιουργήσουν ευχερέστερες προϋποθέσεις «διείσδυσης» ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών με αξιώσεις (ποσότητα, ανταγωνιστικές τιμές, ποιοτικά χαρακτηριστικά

προϊόντων έναντι ανταγωνισμού) στην εδώ αγορά, αλλά και με εφελτήριο την γεωργιανή αγορά να πετύχουν είσοδο σε γειτονικές αγορές Ν.Καυκάσου.

Απαραίτητη είναι η ανεύρεση γεωργιανού εταίρου -σε πρώτη φάση τουλάχιστον- για είσοδο στην αγορά: Εισαγωγή, διανομή, αντιπρόσωπο όσον αφορά εμπόριο αγαθών, είτε στο πλαίσιο κοινοπραξίας (joint venture) ιδίως όταν πρόκειται για υλοποίηση κατασκευαστικών έργων ή την ανάπτυξη μεταποιητικής δραστηριότητας. Ο γεωργιανός εταίρος πρέπει να διαθέτει αξιόλογη και σταθερή παρουσία στην αγορά.

Η είσοδος στην αγορά για αγαθά και υπηρεσίες δύναται επιτευχθεί και μέσω της μεθόδου δικαιόχρησης (franchise) και πάλι, ωστόσο, απαιτείται η συνεργασία με γεωργιανό εταίρο αξιόλογη παρουσία στην αγορά.

B.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Το επίπεδο εισοδήματος σημαντικού τμήματος του πληθυσμού κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα, γεγονός που αποτελεί παράγοντα καταναλωτικής προτίμησης, σε προϊόντα χαμηλότερων τιμών (τουρκικής κυρίως και κινεζικής προέλευσης).

Το μέσο μηνιαίο εισόδημα των γεωργιανών νοικοκυριών ανέρχεται σε περίπου 370Ευρώ εκ των οποίων το 41,4% κατευθύνεται σε δαπάνες για αγορά βασικών ειδών διατροφής & μη οινόπνευματων ποτών.

Παρά ταύτα, οι καταναλωτές των ανερχόμενων μεσαίων εισοδηματικών κατηγοριών, είναι διατεθειμένοι να επιλέξουν την αγορά ενός ακριβότερου προϊόντος για το οποίο γνωρίζουν την ποιοτική του ανωτερότητα σε σχέση με άλλα φθηνότερα ομοειδή. Αυτό επιβεβαιώνεται άλλωστε και από την καλή εικόνα των ελληνικών προϊόντων διατροφής και των πετρελαιοειδών στις προτιμήσεις τους.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ο φορολογικός κώδικας προβλέπει έξι τύπους φόρων, οι οποίοι κατατάσσονται σε δύο ομάδες ως εξής:

- Οι φόροι που επιβάλλονται σε ολόκληρη την επικράτεια της Γεωργίας: Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων, Φόρος Εταιρικών Κερδών, Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης & Δασμοί.
- Οι τοπικοί φόροι που εισάγονται βάσει κανονιστικών πράξεων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι). Περιλαμβάνει τον φόρο ακίνητης περιουσίας.

Τα τρέχοντα επίπεδα της φορολογίας παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Είδος Φόρου	Επίπεδο
Φόρος εταιρικών κερδών (corporate profit tax)	15%
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (personal income tax)	20%

Φόρος προστιθέμενης αξίας (VAT)	18%
Σε ορισμένα αγαθά επιβάλλεται ειδικός φόρος κατανάλωσης (excise tax)	
Φόρος ακίνητης περιουσίας	Έως 1%

Τον Ιούλιο 2019 τέθηκαν σε ισχύ νέες τροποποιήσεις του φορολογικού κώδικα.

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Γεωργία έχει συνάψει Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με 56 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας. Βλ. σχετ. ιστότοπο Υπουργείου Οικονομικών Γεωργίας:

<https://mof.ge/en/5128#6>

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Οι υπόχρεοι φόρου εισοδήματος είναι φυσικά πρόσωπα, κάτοικοι και μη κάτοικοι Γεωργίας. Φυσικό πρόσωπο που μένει στη Γεωργία για περισσότερες από 183 ημέρες σε οποιαδήποτε συνεχή χρονική περίοδο 12 ημερολογιακών μηνών θεωρείται κάτοικος, εξαιρουμένων των διπλωματών, υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, προσώπων που εξυπηρετούν κρατικούς οργανισμούς ξένων χωρών και των μελών των οικογενειών τους. Το ακαθάριστο εισόδημα που εισπράττεται από ιδιώτες με τη μορφή μισθού ή άλλων παροχών από Γεωργιανές πηγές φορολογείται με συντελεστή 20%.

Το ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση οικιστικών ακινήτων φορολογείται με συντελεστή 5%.

Ένας μεμονωμένος επιχειρηματίας μπορεί να αποκτήσει το καθεστώς μικρής επιχείρησης (Micro Business), εάν το ετήσιο εισόδημά του δεν υπερβαίνει τα 30.000 λάρι Γεωργίας (11.600 δολ.) ή μια Μικρή Επιχείρηση εάν το ετήσιο εισόδημά της δεν υπερβαίνει τα 500.000 GEL (183.000 δολάρια ΗΠΑ) και εκτελεί μόνο το είδος δραστηριοτήτων που επιτρέπονται σύμφωνα με κανονιστική πράξη του Υπουργού Οικονομικών.

Το φυσικό πρόσωπο που υπάγεται σε καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης (Micro Business) δεν καταβάλλει φόρο εισοδήματος.

Το εισόδημα μιας μικρής επιχείρησης φορολογείται με συντελεστή 1%.

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Υπόχρεοι καταβολής φόρου εταιρικών κερδών (corporate profit tax) είναι εταιρείες που έχουν φορολογική έδρα στη Γεωργία, ενώ οι αλλοδαπές επιχειρήσεις υπόκεινται στον φόρο μόνο εάν το εισόδημά τους προέρχεται από δραστηριότητα στη Γεωργία (εισόδημα από εμπορικές συναλλαγές, κεφαλαιακά κέρδη, έσοδα από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, έσοδα από μερίσματα, και άλλα έσοδα). Τόσο οι ξένες όσο και οι εγχώριες

εταιρείες που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα στη Γεωργία αναλαμβάνουν τις ίδιες φορολογικές υποχρεώσεις.

Σύμφωνα με τροποποίηση του φορολογικού κώδικα από 1/1/2017 ο φόρος εταιρικών κερδών συνάδει με το «εσθονικό φορολογικό μοντέλο», προβλέποντας απαλλαγή από τον φόρο, τμήματος των κερδών των επιχειρήσεων, εφόσον τα κέρδη αυτά δαπανώνται για την ανάπτυξη της παραγωγής. Στην προκειμένη περίπτωση, φορολογείται εκείνο το τμήμα των κερδών που προορίζεται για καταβολή μερισμάτων στους μετόχους.

Μέχρι τον Ιαν.2023, το νέο καθεστώς φορολόγησης εταιρικών κερδών δεν θα εφαρμόζεται στις εμπορικές τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, οργανισμούς μικροχρηματοδότησης, πιστωτικές ενώσεις, και εκδότες δανείων όπως ορίζονται με βάση το Ν. για την Εθνική Τράπεζα της Γεωργίας.

Το νέο σύστημα φορολογίας κερδών ισχύει για τις εταιρείες που εδρεύουν στη Γεωργία καθώς και αλλοδαπές εταιρείες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα στη Γεωργία μέσω μόνιμης εγκατάστασης (permanent establishment) και η φορολογητέα βάση περιλαμβάνει:

- τα διανεμημένα κέρδη
- δαπάνες ή άλλες πληρωμές που δεν σχετίζονται με οικονομικές δραστηριότητες
- δωρεάν παράδοση αγαθών και υπηρεσιών ή / και μεταφορά κεφαλαίων
- έξοδα αντιπροσώπευσης (representation expenses) που υπερβαίνουν το όριο που καθορίζει ο φορολογικός κώδικας.

Γ.4. Δασμοί - Ειδικότεροι φόροι

Οι δασμοί εισαγωγής ανέρχονται σε επίπεδα 0%, 5% ή 12% ανάλογα με την κατηγορία των αγαθών προς εισαγωγή. Για τον εκτελωνισμό των εμπορευμάτων στο τελωνείο απαιτούνται τα ακόλουθα έγγραφα: (i) φορτωτική/έγγραφο για τη μεταφορά, (ii) συμφωνία αγοράς, (iii) η απαιτούμενη άδεια/ έγκριση για την εισαγωγή εφόσον τούτη απαιτείται για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων.

ΦΠΑ

Τα εισαγόμενα αγαθά υπόκεινται σε ΦΠΑ σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα. Ο συντελεστής ΦΠΑ ανέρχεται σε 18% επί αξίας των εισαγόμενων αγαθών.

Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης επιβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες αγαθών σύμφωνα με τον Φορολογικό Κώδικα.

Γ.5 Ειδικές Οικονομικές ζώνες

Σύμφωνα με το Νόμο περί "Ελεύθερων Βιομηχανικών Ζωνών", η βιομηχανική ζώνη συνίσταται σε διάφορες μορφές ελεύθερων ζωνών που προβλέπει η τελωνειακή νομοθεσία της Γεωργίας, εντός οποίων εφαρμόζονται ευνοϊκό φορολογικό και τελωνειακό σύστημα. Ο Νόμος ορίζει επίσης και τον κατάλογο των μη επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων στην FIZ, όπως επίσης και τα αγαθά που απαγορεύεται να εισαχθούν στην FIZ.

Επί του παρόντος στη Γεωργία λειτουργούν ελεύθερες βιομηχανικές ζώνες: στο Κουταΐσι ("HUALING KUTAISI FREE INDUSTRIAL ZONE" και "KUTAISI FREE INDUSTRIAL ZONE /Managed by LLC Georgian International Holding", στο Πότι (POTI FREE INDUSTRIAL ZONE) και στην Τιφλίδα.

Οι εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στις ζώνες και έχουν το status επιχείρησης EBZ απολαμβάνουν φορολογικά οφέλη ως πρόσθετο κίνητρο, οι δραστηριότητες τους υπόκεινται σε απλουστευμένους συναλλαγματικούς κανονισμούς και διαδικασίες αδειοδότησης.

Σε περίπτωση παράδοσης αγαθών από μια επιχείρηση με καθεστώς EBZ προς άλλη εταιρεία εγγεγραμμένη στη Γεωργία (πλην έτερης επιχείρησης εντός ζώνης) καταβάλλεται φόρος 4% επί των εσόδων από την παροχή των αγαθών.

Γ.6. Ζώνες για δραστηριότητες Επικοινωνιών/Πληροφορικής (Virtual zone)

Νομικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες στον κλάδο πληροφορικής, δύναται να υποβάλει αίτηση για καθεστώς Virtual Zone. Το καθεστώς αυτό συνίσταται σε άδεια (έγκριση) άσκησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε Εικονική Ζώνη και τα προϊόντα λογισμικού που παράγονται από τους υπαγόμενους στο εν λόγω καθεστώς απαλλάσσονται από: α) τον φόρο επί των κερδών για παραδόσεις προϊόντων εκτός Γεωργίας β) τον ΦΠΑ επί παραδόσεων προϊόντων εκτός Γεωργίας γ) τον φόρο εξαγωγής.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Κίνητρα Επενδύσεων

Για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η Γεωργία παρέχει ανταγωνιστικά επίπεδα συντελεστών κόστους (επίπεδα φορολογίας, αξία ακινήτων, κόστος υπηρεσιών κοινής ωφέλειας). Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα (2017-2018 World Bank Report), η Γεωργία κατατάσσεται 3η μεταξύ των χωρών με την ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση παγκοσμίως με συνολικό φορολογικό συντελεστή σε επίπεδα περίπου 9,9%.

Τομείς προτεραιότητας για την προσέλκυση επενδύσεων στη χώρα: τουρισμός/ ανάπτυξης ακινήτων, ενέργεια (υδροηλεκτρικές μονάδες, έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων, ανάπτυξη υπόγειας εγκατάστασης φυσικού αερίου), εξόρυξη, μεταποίηση (καλλυντικά, χημικά, δομικά υλικά κ.α.), αγροτοδιατροφικός, υποδομές μεταφορών και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics), καθώς και ο τομέας της υψηλής τεχνολογίας.

Αναλυτικός κατάλογος με δημόσια και ιδιωτικά επενδυτικά έργα στη χώρα για την ενημέρωση ενδιαφερόμενων επενδυτών είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα:

<https://drive.google.com/file/d/1aobWOjtZX37vpX1ecDdxoqWQiXy2g5PN/view>

Στην προσπάθεια για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην χώρα ιδρύθηκαν στην χώρα νέα ιδιωτικά και δημόσια επενδυτικά Ταμεία για επενδυτικούς και αναπτυξιακούς σκοπούς.

Η κρατική στήριξη των επενδύσεων παρέχεται μέσω του οργανισμού "Enterprise Georgia", η οποία είναι επιφορτισμένη για τη διευκόλυνση της επενδυτικής διαδικασίας. Το "Enterprise Georgia", παρέχει δωρεάν υπηρεσίες στους επενδυτές καθ' όλη τη διάρκεια της επενδυτικής διαδικασίας και τους συνδράμει στην επικοινωνία με κρατικούς φορείς. Έχει δύο συνιστώσες: τον τομέα Εξαγωγών/ "Enterprise Georgia - Export" και τον τομέα Επενδύσεων/ "Enterprise Georgia - Investments", η οποία συνιστά τομέα προτεραιότητας.

Παρατίθεται πληροφόρηση για τρέχοντα προγράμματα στήριξης επιχειρηματικότητας και επενδύσεων:

Πηγή: <http://investinggeorgia.org/en/keysectors/government-incentives>

I. Πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω του Προγράμματος "Produce in Georgia"

Σκοπός του προγράμματος είναι η ενίσχυση ίδρυσης νέων επιχειρήσεων και η στήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης. Μέσα στήριξης:

(α) Επιδότηση επιτοκίου (Interest rate co-financing) για το δάνειο ή το αντικείμενο χρηματοδοτικής μίσθωσης για τα δύο πρώτα έτη.

(β) Παροχή τεχνικής βοήθειας: συγχρηματοδότηση κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών, ανάλυση εξαγωγικής αγοράς, b2b matching, ανάπτυξη δεξιοτήτων, διαχείριση ποιότητας, τυποποίηση κλπ.

Όροι επιλεξιμότητας για υπαγωγή στο πρόγραμμα:

(i) Τουλάχιστον 80% του δανείου να διοχετεύεται για δημιουργία μέσω παραγωγής (ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός).

(ii) Το ποσό του δανείου θα πρέπει να κυμαίνεται από 150.000 έως 5.000.000 GEL.

(iii) Η αξία του σχεδίου χρηματοδοτικής μίσθωσης πρέπει να κυμαίνεται από 100.000 έως 5.000.000 GEL.

(iv) Το τελικό προϊόν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στον κατάλογο τομέων προτεραιότητας του προγράμματος.

II. Μηχανισμός εγγυόδοσης δανείων Προγράμματος "Produce in Georgia"

Στόχος είναι η βελτίωση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

-Ασφάλιση δανείου - έως 70% του ποσού του δανείου

-Η μέγιστη διάρκεια εγγύησης - 10 έτη

Όροι επιλεξιμότητας :

(i) Ποσό δανείου έως 2 000 000 GEL.

(ii)Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας: Μεταποίηση, ξενοδοχειακός τομέας, ηλεκτροπαραγωγή, εκπαιδευτικές δραστηριότητες/κέντρα κατάρτισης, εξαγωγή υπηρεσιών, έρευνα και ανάπτυξη.

(iii) Οι δικαιούχοι του προγράμματος εγγύησης δανείου και καθένας από τους συνδανειολήπτες θα πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: ο μέσος κύκλος εργασιών κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 20 εκατ. GEL και οι συνολικές υποχρεώσεις (κατά την ληψη πίστωσης) δεν θα υπερβαίνουν τα 8 εκατ. GEL.

III. Πρόγραμμα "HOST IN GEORGIA"

Σκοπός η ανάπτυξη του ξενοδοχειακού κλάδου. Μηχανισμοί στήριξης:

-Επιδότηση επιτοκίου (interest rate co-financing) δανείου για τα δύο πρώτα έτη.

-Παροχή τεχνικής βοήθειας: Συγχρηματοδότηση κόστους συμβουλευτικών υπηρεσιών, business matching, εγκατάσταση τεχνολογίας και καινοτομίας, ανάπτυξη δεξιοτήτων, διαχείριση ποιότητας, τυποποίηση κλπ.

Προβλέπεται επίσης η παροχή στήριξης εγκατάστασης διεθνών ξενοδοχειακών brands με συγχρηματοδότηση του τέλους δικαιόχρησης ή των τελών εκμετάλλευσης/ royalty σε για σύμβασεις δικαιόχρησης με διεθνείς ξενοδοχειακούς οίκους.

Επίσης, το **κρατικό επενδυτικό ταμείο "Partnership Fund"** συγχρηματοδοτεί ιδιωτικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στη Γεωργία στους τομείς ενέργειας, ακινήτων & τουρισμού, μεταποίησης, αγροτοδιατροφικό, υποδομές και εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics) . Το Ταμείο επενδύει σε εμπορικά βιώσιμα έργα παρέχοντας χρηματοδότηση επιχειρηματικών συμμετοχών (equity financing) και δάνεια (subordinated/senior). Η συμμετοχή του Ταμείου ανέρχεται έως και το 49% του συνόλου των ιδίων κεφαλαίων του έργου (project total equity).

Αναλυτική πληροφόρηση για τους δικαιούχους και τις μορφές στήριξης στην ιστοσελίδα: www.fund.ge

Άλλα επενδυτικά ταμεία στη Γεωργία:

JSC "Georgian Energy Development Fund" –τομέας της ενέργειας	www.gedf.com.ge
Georgian Co-Investment Fund	www.gcfund.ge
GAZELLE FINANCE	www.gazellefinance.com

Φορολογικά κίνητρα-καθεστώς διεθνούς εταιρείας (international company regime)

Το καθεστώς διεθνούς εταιρείας απονέμεται σε εταιρείες που είναι εγγεγραμμένες στη Γεωργία οι οποίες ασχολούνται με το διεθνές εμπόριο και την παροχή υπηρεσιών στο εξωτερικό. Η διεθνής εταιρεία απολαύει φορολογικά οφέλη στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της με βάση την κείμενη νομοθεσία.

Ειδικότερα, η διεθνής εταιρεία απολαύει ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος:

(α) Η παροχή υπηρεσιών της διεθνούς εταιρείας προς μη κατοίκους Γεωργίας απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ.

(β) Η δ.ε. εξαιρείται από την φόρο ακίνητης περιουσίας (property tax).

(γ) Η δ.ε. δεν υποχρεούται να παρακρατά φόρο φυσικών προσώπων επί των μισθών που καταβάλλει στο προσωπικό που απασχολεί.

(δ) Εισόδημα που αποκτάται από αλλοδαπούς υπηκόους, που είναι μόνο κάτοικοι Γεωργίας, από απασχόληση τους στη δ.ε. απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

(ε) Ο συντελεστής φορολογίας για τα διανεμόμενα κέρδη της δ.ε. είναι 5%.

(στ) Τα μερίσματα που καταβάλλονται από τη δ.ε. δεν φορολογούνται στην πηγή του εισοδήματος.

(ζ) Διεθνής εταιρεία που προβαίνει σε ορισμένες κατηγορίες δαπανών στη Γεωργία, δικαιούται να απομειώσει την υποχρέωσή της επί του φόρου εταιρικών κερδών αποκτώντας φορολογική πίστωση (tax credit). Φορολογική πίστωση (tax credit) χορηγείται σε δ.ε. για τα ακόλουθα είδη δαπανών:

-Δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D).

-Καταβολή μισθών σε φυσικά πρόσωπα που έχουν Γεωργιανή υπηκοότητα και είναι κάτοικοι Γεωργίας.

Δ.2 Ιδιωτικοποιήσεις

Εκ των προτεραιοτήτων του Υπουργείου Οικονομίας Γεωργίας για το 2020 είναι η ενεργοποίηση της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης της κρατικών περιουσιακών στοιχείων, όπως κτίρια, εργοστάσια και άλλες μονάδες, ιδίως στην περιφέρεια, ώστε να αυξηθούν τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό.

Ο προγραμματισμός του Υπουργείου Οικονομίας το 2019 ήταν η ιδιωτικοποίηση περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου ύψους 60 εκατ. GEL (20,15 εκατ. δολ. / 18,45 εκατ. Ευρώ), στόχος οποίος σύμφωνα με δηλώσεις της Υπουργού Οικονομίας N.Turnava επιτεύχθηκε.

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομίας, τα έσοδα που εισέρευσαν στον κρατικό προϋπολογισμό από ιδιωτικοποιήσεις από τις αρχές του 2019 ανήλθαν σε 73 εκατομμύρια GEL (24,52 εκατομμύρια δολάρια / 22,45 εκ. Ευρώ).

Εντός Νοεμβρίου τ.ε. το Υπουργείο Οικονομίας θα ανακοινώσει κατάλογο με 100 κρατικά κτίρια προς ιδιωτικοποίηση για υποβολή προσφορών από επενδυτές. Το κόστος των κτιρίων υπερβαίνει τα 100 εκατ. GEL (13,5 εκατ. Δολάρια / 12,2 εκατ. Ευρώ) όπως δήλωσε η Υπουργός Οικονομίας.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα Γεωργίας

Αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας Γεωργίας από διεθνείς οίκους:

Standard&Poor's	BB stable (Οκτ.2019)
Moody's	Ba2 stable (Σεπ. 2019)
Fitch Ratings	BB stable (Αυγ.2019)

Ομάδα τεχνικών κλιμακίων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) ολοκλήρωσε αποστολή στην Τιφλίδα 23 Οκτωβρίου -4 Νοεμβρίου για εξέταση της πέμπτης επισκόπησης της πορείας του προγράμματος βάσει της Διευρυμένης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης (Extended Fund Facility).

Όπως δήλωσε η επικεφαλής ομάδας εμπειρογνομόνων κα Vera Martin οι Γεωργιανές αρχές και η ομάδα του ΔΝΤ κατέληξαν σε συμφωνία σε επίπεδο τεχνικών κλιμακίων (staff-level agreement) σχετικά με την πέμπτη επισκόπηση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος Γεωργίας, το οποίο υποστηρίζεται από τη διευρυμένη χρηματοδοτική διευκόλυνση του ΔΝΤ και την παράταση του προγράμματος κατά ένα έτος. Η συμφωνία πρόκειται να τεθεί προς έγκριση από τη διοίκηση του ΔΝΤ και του Εκτελεστικού Συμβουλίου σύννοδος οποίου προγραμματίζεται για εξέταση αυτής τον Δεκέμβριο του 2019.

Με την ολοκλήρωση έγκρισης της θα διατεθούν στη Γεωργία 30 εκατ. ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (Special Drawing Rights, οποία αντιστοιχούν σε περίπου 41,6 εκ. δολάρια), ώστε το σύνολο των εκταμιεύσεων για τη Γεωργία στο πλαίσιο του EFF να ανέλθουν σε 180 εκατ. SDR (περίπου 249,5 εκ. δολάρια).

Το ΔΝΤ προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης για τη Γεωργιανή οικονομία 4,6% το 2019 και 4,3% το 2020. Η Γεωργία παραμένει ευάλωτη σε εξελίξεις του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος, γεγονός που απαιτεί μια διαρκή ευελιξία των συναλλαγματικών ισοτιμιών, συγκέντρωση αποθεματικών συναλλάγματος, συνετή νομισματική και δημοσιονομική πολιτική και πολιτική για έναν εύρωστο χρηματοπιστωτικό τομέα.

ΔΝΤ επισημαίνει ότι η συνεχής παρακολούθηση των δημοσιονομικών δαπανών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απορρέουν από κρατικές επιχειρήσεις και συμφωνίες αγοράς ενέργειας, θα συμβάλει στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Η έγκαιρη θέσπιση του νέου θεσμικού πλαισίου εξυγίανσης των τραπεζικών ιδρυμάτων, σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές, θα ενισχύσει περαιτέρω την "αντοχή" της οικονομίας.

Η συνέχιση των επενδύσεων στις υποδομές και η συνεπής υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων θα πρέπει να στηρίζει την ανάπτυξη προερχόμενη από τον ιδιωτικό τομέα, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και μια ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Η προώθηση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης θα συμβάλει σταδιακά σε δημιουργία θέσεων εργασίας, βελτίωση της παραγωγικότητας και των μισθών. Το επερχόμενο θεσμικό πλαίσιο για τις πτωχεύσεις και οι μεταρρυθμίσεις στην κεφαλαιαγορά, σε συνδυασμό με την συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση, θα συμβάλουν σε κινητοποίηση των επενδύσεων.

Τη μακροπρόθεσμη πιστοληπτική αξιολόγηση της Γεωργίας στη βαθμίδα «BB», με σταθερή προοπτική, επιβεβαίωσε η Fitch Ratings (πηγή: <https://www.fitchratings.com/site/pr/10085993>).

Η αξιολόγηση στηρίχθηκε στους δείκτες οικονομικής διακυβέρνησης και επιχειρηματικού περιβάλλοντος, οι οποίοι υπερβαίνουν τους σημερινούς διάμεσους συντελεστές της κατηγορίας «BB» και το ιστορικό αντοχής της Γεωργιανής οικονομίας έναντι των περιφερειακών οικονομικών κλυδωνισμών. Η εμπιστοσύνη στην οικονομική πολιτική Γεωργίας εδράζεται επίσης στο πρόγραμμα διευρυμένης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης του ΔΝΤ (EFF). Εντούτοις, ο εξωτερικός τομέας της Γεωργιανής οικονομίας παρουσιάζει αδυναμίες σε σχέση με την πλειοψηφία οικονομιών της κατηγορίας «BB».

Οι αδυναμίες του εξωτερικού τομέα της οικονομίας παραμένουν βασική αδυναμία για την αξιολόγηση της Γεωργίας σύμφωνα με τον οίκο Fitch. Η απαίτηση ακαθάριστης εξωτερικής χρηματοδότησης ανέρχεται σε 87,4% των διεθνών αποθεματικών και αναμένεται να αυξηθεί το 2021, με την ωρίμανση Ευρωομολόγου (Eurobond) ύψους 500 δισεκ. δολαρίων. Ο δείκτης ρευστότητας είναι ασθενέστερος συγκριτικά με το επίπεδο άλλων οικονομιών στην βαθμίδα και το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος (gross external debt GXD) είναι διπλάσιο σε σχέση με τον τρέχοντα μέσο όρο βαθμίδας «BB» ανερχόμενο σε 109,5% του ΑΕΠ το 2018. Ο οίκος Fitch προβλέπει ότι το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος της Γεωργίας θα μειωθεί κάτω από τα 100 % του ΑΕΠ έως το 2021, λόγω σταθεροποίησης των εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων και του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Ένα ασθενέστερο Λάρι θα οδηγήσει σε αύξηση του ακαθάριστου χρέους γενικής κυβέρνησης στο 45,7% του ΑΕΠ το 2019 (διάμεσος βαθμίδας «BB» 44,6%). Ο Fitch εκτιμά ότι η στρατηγική διαχείρισης του δημόσιου χρέους και οι ποσοτικοί στόχοι του ΔΝΤ θα αποτελέσουν μια "άγκυρα" στη δημοσιονομική πολιτική Γεωργίας, ώστε το χρέος ως % ΑΕΠ να ακολουθήσει καθοδική τάση μεσοπρόθεσμα, υποστηριζόμενη από μια μέτρια ανάκαμψη της ισοτιμίας του εγχώριου νομίσματος.

Δημοσιονομικοί κίνδυνοι προκύπτουν από το μεγάλο μερίδιο του χρέους σε ξένο νόμισμα (77,9% του συνολικού χρέους), αν και η κυβέρνηση σκοπεύει να αυξήσει τις εγχώριες εκδόσεις, γεγονός που θα μπορούσε να μειώσει την έκθεση στη μεταβλητότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας.

Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΣ

Παρατίθεται κατάλογος ιστότοπων πληροφόρησης για τρέχοντες διαγωνισμούς για έργα υποδομών στη Γεωργία:

1. Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης & Υποδομών-	http://mrdi.omedialab.com/en/tenders Περιλαμβάνει links στους ιστότοπους δημόσιων διαγωνισμών που διενεργούν επιμέρους οργανισμοί μεταξύ άλλων: -Municipal Development Fund -Roads Department of Georgia -Solid Waste Management of Georgia
2. State Procurement Agency	https://tenders.procurement.gov.ge/login.php?lang=en
3. EBRD	https://www.ebrd.com/work-with-us/procurement/notices.html?1=1&filterCountry=Georgia&filterContract=Project%20goods,%20works%20and%20services%20contracts&filterType=General%20Procurement%20Notices

4. European Investment Bank	https://www.eib.org/en/projects/index.htm
5. World Bank	http://projects.worldbank.org/search?lang=en&searchTerm=&countrycode_exact=GE
6. UNDP	http://procurement-notice.undp.org/search.cfm [Search: GEORGIA] http://www.ge.undp.org/content/georgia/en/home/projects.html
7. Municipal Development Fund of Georgia	http://mdf.org.ge/?site-lang=en&site-path=tenders/current_tenders/

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Αν και η αγορά της Γεωργίας είναι μια μικρή καταναλωτική αγορά (3,7 εκ. πληθυσμός) με περιορισμένο κατά κεφαλή ΑΕΠ (κατά κεφαλήν ΑΕΠ USD=4.346USD το 2018 με βάση στοιχεία της Geostat), εντούτοις, παρουσιάζει αξιόλογες προοπτικές για αύξηση του μεριδίου διάθεσης ελληνικών εξαγωγών προϊόντων/ υπηρεσιών λόγω:

(α) Αναπτυξιακής δυναμικής εγχώριας οικονομίας, στόχευσης σε ανώτερα εισοδηματικά κλιμάκια & ανερχόμενες μεσαίες εισοδηματικές κατηγορίες.

(β) Φιλελευθεροποιημένο καθεστώς πρόσβασης στην αγορά για προϊόντα προέλευσης ΕΕ.

Σημαντική στο πλαίσιο αυτό είναι η Συμφωνία Σύνδεσης στις 27/6/2014, η οποία τέθηκε σε ισχύ από της Ιουλίου 2016. Η συμφωνία θεσπίζει ένα προτιμησιακό εμπορικό καθεστώς (τον Εμβαθυμένο και Ολοκληρωμένο Χώρο Ελεύθερου Εμπορίου, Deep and Comprehensive Free Trade Area– DCFTA), το οποίο ενισχύει την αμοιβαία πρόσβαση ΕΕ και Γεωργίας στις εκατέρωθεν αγορές τους.

(γ) του ότι εξελίσσεται σε διαμετακομιστικό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή και δύναται αποτελέσει «εφαλτήριο» για οικονομική είσοδο και σε άλλες αγορές Ν. Καυκάσου- Κεντρικής Ασίας (Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, ενδεχόμενως, δε, κ.α. χώρες λχ Καζακστάν). Σημειωτέον, από 1/1/2018 τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου της Γεωργίας με την Κίνα.

Η άνοδος στις ελληνικές εξαγωγές τη διετία 2017-2018 πρέπει να συνεχισθεί αλλά και να ενισχυθεί **με περαιτέρω διεύρυνση του χαρτοφυλακίου των ελληνικών εξαγωγών αγαθών/υπηρεσιών.**

Ειδικότερα, περιθώρια τοποθέτησης ελληνικών προϊόντων στη Γεωργία, λαμβανομένου υπόψη ασφαλώς του υφιστάμενου ανταγωνισμού στην αγορά υφίσταται στις εξής κατηγορίες προϊόντων:

ΣΤ.1 Κλάδος τροφίμων

Εξαγωγές ελαιολάδου, νωπών & κατεψυγμένων ιχθυηρών, τυροκομικών, σνακ (μπισκότα, υγιεινά σνάκ αποξηραμένα σύκα), λόγω των ανώτερων γευστικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών τους συγκριτικά με ομοειδή τρόφιμα άλλων προελεύσεων που διατίθενται στην εδώ αγορά. Ήδη στη γεωργιανή αγορά έχει επιτευχθεί η είσοδος νέων ελληνικών προϊόντων διατροφής (όσπρια, ΠΟΠ ελαιόλαδο).

ΣΤ.2 Κλάδος ιατροφαρμακευτικών

Φάρμακα-φαρμακευτικά είδη (κωδ. 3004, 3006). Στα ιατροφαρμακευτικά υφίστανται αξιολογα περιθώρια ανάπτυξης της αγοράς τους στη Γεωργία: Η καταναλωτική δαπάνη για φαρμακευτικά παρουσιάζει σταδιακή αύξηση σε συνάρτηση με την άνοδο του εισοδηματικού επιπέδου και του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι καταναλωτές στρέφονται όλο και περισσότερο και στα καλλυντικά με φυτικά/φυσικά συστατικά, γεγονός που δημιουργεί ευκαιρίες και για τα Ελληνικά φυτικά καλλυντικά. Σημειωτέον, ότι στα δερμοκαλλυντικά, προϊόντα φροντίδας/ προσωπικής υγιεινής ελληνικά προϊόντα (FreshLine, Septona) έχουν ήδη διαμορφώσει ένα μερίδιο αγοράς

ΣΤ.3 Κατασκευαστικός κλάδος/ ΑΠΕ-Ενεργειακή αποδοτικότητα

Στη Γεωργία σημειώνεται **έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα**, τόσο στον τομέα της οικιστικής δόμησης, όσο και στον τομέα υποδομών. Η χρηματοδότηση κατασκευαστικών έργων στους τομείς των υποδομών μεταφοράς, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της διαχείρισης αποβλήτων/ υδάτινων πόρων από ΕΕ, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ΕΙΒ, ΕΒΡΔ, Παγκόσμια Τράπεζα, δημιουργούν δυνατότητες και για τη δραστηριοποίηση ελληνικών εταιρειών κατασκευαστικού κλάδου στην εδώ αγορά, ιδίως στο μελετητικό σκέλος ή και στην υλοποίηση έργων στο πλαίσιο κοινοπραξιών με ευρωπαϊκές και γεωργιανές εταιρείες.

Ο τομέας των **ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας** επίσης παρουσιάζει σημαντικές επιχειρηματικές δυνατότητες, ιδίως όσον αφορά την έμπρακτη πρόοδο που πρέπει επιτελέσει η Γεωργία στον τομέα και δη στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Z. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Ministry of Economy and Sustainable of Georgia

www.economy.ge

Ministry of Finance of Georgia

www.mof.ge

Ministry of Regional Development and Infrastructure of Georgia

www.mrdi.gov.ge

Ministry of Environment Protection and Agriculture of Georgia

www.moe.gov.ge

Enterprise Georgia

www.enterprisegeorgia.gov.ge

Georgian's Innovation and Technology Agency

<https://gita.gov.ge/eng>

Partnership Fund

www.fund.ge

Georgian Energy Development Fund

www.gedf.com.ge

Business Ombudsman of Georgia

www.businessombudsman.ge

Georgian Co-Investment Fund

www.gcfund.ge

Gazelle Finance

www.gazellefinance.com

Statistical service of Georgia

www.geostat.ge

National Bank of Georgia

www.nbg.gov.ge

Georgian Chamber of Commerce and Industry

www.gcci.ge

International Chamber of Commerce Georgia

www.icc.ge

EU-Georgia Business Council

www.eugbc.net

European Business Association Georgia

<http://www.eba.ge/en>

Adjara Chamber of Commerce & Industry

<http://acci.ge/en/>

Public Service Hall

<http://www.psh.gov.ge/main/menus/2>